

# Szivárvány Óvoda

2092 Budakeszi Fő u. 268.

Telefon/fax: 23-452-375

---

„Aki örömmel vet, örömmel fog aratni.”  
(Biblia: Zsoltárok)

## HELYI ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM (átdolgozás)

2016. június

Készítette:

Ligetiné Komáromi Gabriella  
óvodavezető

Bokor Józsefné  
óvodavezető helyettes

# Tartalom

I. Bevezetés .....	3
I. 1. Az óvoda jellemző adatai .....	3
I. 2. Helyzetelemzés .....	4
II. Gyermekkép, óvodakép .....	5
II. 1. Gyermekképünk, hitvallásunk .....	5
II. 2. Óvodakép .....	6
II. 3. Óvodánk gyermekvédelmi feladatai .....	9
II. 4. Sajátos nevelési igényű gyermekekkel való foglalkozás .....	11
III. Az óvodai nevelés feladatai .....	13
III. 1. Egészséges életmód alakítása .....	13
III. 2. Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása .....	16
III. 3. Az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása .....	18
IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei .....	20
IV. 1. Személyi feltételek .....	20
IV. 2. Tárgyi feltételek .....	21
IV. 3. Az óvodai élet megszervezése .....	22
IV. 3. 1. Az óvoda napirendje .....	22
IV. 3. 2. Az óvoda hetirendje .....	24
IV. 3. 3. Az óvodai nevelés tervezése, dokumentumok .....	26
IV. 4. Az óvoda kapcsolatai .....	27
IV. 4. 1. Az óvoda és a család kapcsolata .....	27
IV. 4. 2. Óvoda és bölcsőde .....	27
IV. 4. 3. Óvoda és általános iskola .....	28
IV. 4. 4. Óvoda és a zeneiskola .....	28
IV. 4. 5. Óvoda és a művelődés központ .....	28
IV. 4. 6. Óvoda és a gyermekjóléti szolgálat .....	28
IV. 4. 7. Az óvoda és az egészségügyi szervek (gyermekorvos, védőnő, gyermek fogorvos, üzemorvos) .....	29
IV. 4. 8. Az óvoda és a fenntartó kapcsolata .....	29
V. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai .....	30
V. 1. Játék .....	31
V.2. Vers, mese, dramatikus játék .....	33
V. 3. Ének, énekes játékok, zenehallgatás .....	35
V. 4. Rajzolás, mintázás, kézimunka .....	37
V. 5. Mozgás és mozgásos játékok .....	39
V. 6. A külső világ tevékeny megismerése .....	42
V. 6. 1. Környezet megismerése .....	42
V. 6. 2. Matematikai látás- és gondolkodásmód alapozása .....	45
V. 7. Munka jellegű tevékenységek .....	47
V. 8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás .....	49
VI. A fejlődés általános jellemzői az óvodáskor végére .....	51
VII. Helyi nevelési program megvalósításához szükséges anyagi feltételek .....	52
Érvényességi nyilatkozat .....	53
Legitimációs záradék .....	54
Felhasznált irodalom: .....	55

# I. Bevezetés

## I. 1. Az óvoda jellemző adatai

### Az óvoda hivatalos elnevezése, címe, telefonszáma:

Budakeszi Önkormányzat Szivárvány Óvoda  
2092 Budakeszi, Fő u. 268.  
Tel./fax: 06 - 23/452 - 375

### Az óvoda legújabb alapító okiratának száma:

1-2016/M/ sz. önkormányzati határozat

### Az óvoda fenntartója, címe:

Budakeszi Város Önkormányzat Képviselő-testülete  
2092 Budakeszi, Fő u. 179.

### Gazdálkodási jogkör:

Önállóan működő költségvetési szerv

### Az intézmény irányító szerve és az alapító jogok gyakorlója:

Budakeszi Város Önkormányzatának Képviselő-testülete

### Az intézmény képviseletére jogosult személyek:

Az intézmény mindenkori vezetője, illetve vezető helyettese

Az intézmény jelenlegi vezetője: Ligetiné Komáromi Gabriella  
Az intézmény jelenlegi vezető helyettese: Bokor Józsefné

### Az óvodai csoportok száma: 8 (5 osztatlan, 1 részben osztott, 2 vegyes csoport)

A rendelkezések betartása mellett jelen program a 2010-es dokumentum módosítása.

Módosítás indoklása - törvényi változások miatt:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési – oktatási intézmények működéséről
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekvédelemről és gyermekjóléti igazgatásról
- 22/2013. (III.22.) EMMI rendelet
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvei
- 363/2012. (XII.17.) Korm. Rend. Az Óvodai Nevelés Alapprogramja.
- 255/2009. (XI.20.) Korm. Rendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 137/1996. (VIII.28.) Korm. Rendelet módosításáról.

A pedagógiai program szerkezetében és tartalmában megtartotta a 2010-es módosított program erősségeit.

## I. 2. Helyzetelemzés

Budakeszi a Budai-hegység medencéjében terül el. A környék állat- és növényvilága igen gazdag.

A természeti értékek védelme, a táj szépségének megőrzése érdekében Budakeszi környékének területét védetté nyilvánították.

Maga az óvoda a város legrégebbi településrészén fekszik ahol szociális hátrányos körülmények között élő, de ugyanakkor jelentős részben jómódú családok is laknak.

Az óvodába járó gyermekek közül sokan 3 vagy többgyermekes családban, de jó szociális körülmények között élnek.

Óvodánk a régi, életveszélyessé vált Fő u. 229. sz. alatti épületből 1998-tól fokozatosan költözött át a gimnázium volt kollégiumi épületébe.

A magas gyermeklétszám, a szülők egyre növekvő igénye miatt a gyermekek és az óvodai csoportok száma az elmúlt 10 évben megduplázódott.

Az óvoda működése az új helyen sem ideális, hiszen a 8 óvodai csoport 3 épületben helyezkedik el és hiányoznak különböző kiszolgáló helyiségek is. (felnőtt öltöző, szertár, raktár, elkülönítő, felnőtt étkező stb.). Igyekszünk az adott körülmények között a legtöbbet nyújtani az idejövő gyermekeknek.

Az óvodakert tágas, kényelmes, változatos szabadidős tevékenységre ad lehetőséget, különösen 2008 októbere óta, amikor szülői és önkormányzati segítséggel jelentős mértékben tudtuk bővíteni játékeszköz állományunkat. Az óvoda udvari eszközállománya most megfelel az EU elvárásainak.

A gyermekek felvételekor figyelembe vesszük a z óvoda felvételi szabályzatát, a Híd Családsegítő Központ, a gyermekvédelemmel foglalkozó önkormányzati szakember és a védőnők javaslatait. A szociálisan hátrányos helyzetű, illetve a 3. életévüket betöltött gyermek befogadását mindig biztosítjuk.

A város környezeti fekvéséből adódóan pedagógiai munkánk a környezet megismerésére alapozódik.

Megismerő tevékenységünk alapja a megtapasztalás, ami emóciókat vált ki, így a gyermekek az élmények útján élik meg a világgal való közvetlen találkozást.

Másik fő célunk a gyermekek részére minél több esztétikai élmény nyújtása, a művészet, a népi hagyományok megismerésének igényére való nevelés.

A gyermekek sikeres és eredményes személyiségfejlődése érdekében a következőket biztosítjuk a gyermekek részére:

- A gyermek életkorához igazított tevékenységrendszer;
- A gyermekek szükségleteire épülő műveltségterületeket;
- A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását;
- A gyermeki személyiségről való gondoskodást, védelmet;
- A másság elfogadását és tiszteletben tartását (sérült, hátrányos helyzetű, más nemzetiségű stb.)

Helyi nevelési programunk lehetővé teszi óvodapedagógusok részére a különböző pedagógiai törekvések módszereinek alkalmazását.

## II. Gyermekkép, óvodakép

### II. 1. Gyermekképünk, hitvallásunk

Az ember, a gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető egyéniség és szociális lény egyszerre.

Minden gyermek nevelése egyéni megfontolást és bánásmódot igényel, miközben figyelembe kell venni a társadalom általános igényeit is.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, a felvételt nyert gyermekek esélyegyenlőségét.

Olyan korban élünk, melyben igen bonyolult a társadalmi helyzet, magasak az elvárások. Kultúránk általánosságban elfogadott eszményképe a sokoldalúan fejlett ember. Ennek elérése érdekében biztosítani kell a személyiség szabad kibontakozását meghatározó személyi és tárgyi feltételeket.

Arra törekszünk, hogy nyílt, barátságos, érdeklődő és érzelem teli gyermekek hagyják el az óvodát.

Óvodapedagógusaink tudják, hogy a gyermek nevelése elsősorban a szülő joga és kötelessége, de ebben a nevelési munkában szívesen vesznek részt.

A gyermekekkel való foglalkozást hitvallásnak tekintjük, melynek alappillére a feltétel nélküli szeretet. Tudja, érezze a gyermek, hogy bármilyen is tiszteljük, segítjük, elfogadjuk, figyelünk rá, s ezzel biztosítjuk fejlődését, képességeinek kibontakozását.

Megtanítjuk elfogadni önmagát és másokat.

Tudjuk, hogy a gyermekekben él a kompetencia iránti igény, vagyis az a törekvés, hogy képesnek érezhesse magát egy-egy adott cselekvésre, hatással lehet a játékban részt vevő társakra, befolyásolhatja annak menetét. Az én-fejlődés kezdetén az „én vagyok” „én csinálom” élménye erősíti a gyermek kompetencia érzését. A kompetens viselkedés a környezetről elismerést vált ki, ezért a gyermek számára ez öröm érzést jelent. A hozzáértés, a tudás biztonsággal jár, önbizalmat ad, magasabb rendű igényeket szül. Ezért fontos a gyermekben erősíteni a kompetencia, valamire való képesség lehetőségét.

## II. 2. Óvodakép

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, ahol igyekszünk biztosítani az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Az óvoda funkciói: óvó-védő; szociális; nevelő-személyiségfejlesztő.

„Az óvoda közvetlenül segíti az iskolai közösségbe való beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.” (Az óvodai nevelés országos alapprogramja)

Az óvodai programunk legfontosabb területe a környezeti nevelés, melynek során a környezet tevékeny megismertetésére és megszerettetésére törekszünk.

Célunk:

A közvetlen és tágabb természet és társadalmi környezet felfedezése, felfedeztetése változatos mozgásos és érzékszervi tapasztalatszerzések által.

Felismertetjük és megértetjük óvodásainkkal a természetvédelem fontosságát, és alapvető viselkedéskultúrává emeljük bennük az óvó, féltő, megelőző és megőrző környezettudatos magatartást.

Elősegítjük a gyermekek testi fejlődését, a környezethez való optimális alkalmazkodását, az egészséges életmód szokásainak megalapozását.

Az óvodai nevelés elősegíti:

- sokoldalú, harmonikus fejlődését,
- a gyermeki személyiség kibontakoztatását,
- a gyermekek egyéni és életkori sajátosságaihoz, eltérő fejlődési üteméhez igazodó fejlesztést,
- gondoskodik a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátásáról, (lehetőségeihez mérten)
- inspiratív légkört teremt a gyermekek fejlődéséhez,
- a gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítését,
- változatos tevékenységek végzésének lehetőségét

Az óvodai nevelés változatosságával közvetlenül elősegíti a majdani iskolai közösségbe való beilleszkedés lehetőségét. A gyermek belép annak a lassú átmenetnek az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik.

### Óvodai nevelésünk céljai

A gyermekek nyugodt, élmény gazdag, vidám, harmonikus fejlődésének elősegítése, magasabb rendű érzelmek kibontakoztatása úgy, hogy figyelembe vesszük az egyéni és életkori sajátosságokat (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátását is a személyi és tárgyi lehetőségeink figyelembe vételével).

Minden gyermeket saját képességeinek megfelelően az elérhető legmagasabb szintre igyekszünk eljuttatni az egyes területeken.

Igyekszünk biztosítani az óvodapedagógusi és gyermeki szabadságot.

Törekszünk arra, hogy a gyermeki ismeretszerzés ne iskolás módon és módszerekkel, verbális úton valósuljon meg, hanem tapasztalati úton, játékosan történjen.

A gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozására törekvés. Kihasználunk minden lehetőséget, amely a mindennapok során felmerülő természetes élethelyzetekben gazdagítja, megerősíti a gyermekek ismereteit.

Óvodai nevelésünkben törekszünk a különböző innovatív pedagógiai törekvések megismerésére, széleskörű módszertani szabadság érvényesülésére.

#### Óvodai nevelésünk alapvető feladatai:

A család, a szűkebb haza szeretettére nevelés, úgy hogy közben megismerjék és elfogadják más nemzet, nemzetiség szokásait.

A kultúra, a néphagyományok, kézműves technikák megismertetése, gyakoroltatása a gyermekekkel (figyelembe véve a város sváb hagyományait).

Lakóhelyünk nagyon szép természeti környezetben fekszik, ezt fel kell használnunk arra, hogy gyermekeinket a természet és a környezet védelmére, környezettudatos magatartásra neveljük. A környezetvédelem fontosságának tudatosítása érdekében minden adódó lehetőséget kihasználunk (pl. komposztáló ládák használata az óvodában, szelektív papírgyűjtés minden óvodai csoportban).

A gyermekek tapasztalataira, élményvilágára építve olyan változatos tevékenységek biztosítása, melynek során eljuttatjuk őket egyéni képességük optimális határához. A fejlesztés szinterei a játék és egyéb közös tevékenység, amelyekben a gyermek jól érzi magát és az ismereteket észrevétlenül sajátítja el.

A gyermekek képesek legyenek az emberi és tárgyi környezetben észrevenni a szépet és a csúnyát, véleményt tudjanak alkotni.

A gyermeki kíváncsiságra alapozva, utánzási kedvüket felhasználva fejlesszük értelmi képességeiket (érzékelést, észlelést, emlékezőt, figyelmet, gondolkodást), különösen a kreativitásukat.

Az óvoda nevelőtestületének munkájában a megújulásra való törekvés domináljon. Ennek egyik fontos momentuma lesz a zöld óvodai programcsomag megismerése, és majdani bevezetése.

A pedagógusokban mélyüljön el:

- a fejlesztési törekvés igénye,
- a szakmai aktivitás igénye,
- a szakmai önismeret igénye
- a szakmai tudás igénye
- a szakmai attitűd készlet igénye
- a kiforrott nevelési stílus

#### Óvodai nevelésünk alapelvei

A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés, és bizalom kell, hogy öveze.

Az óvodai nevelésnek a személyiségfejlődést, az egyéni készségek és képességek kibontakozását kell szolgálnia.

A nevelés során alkalmazott pedagógiai módszereknek a gyermek személyiségéhez kell alkalmazkodnia.

Az elismerés kifejezésre juttatása. Az elismerés, megbecsülés érzésének birtokában a gyermek nyitottabbá válik, önmegvalósítása felé törekszik.

Óvodai nevelésünk során gondoskodni kell:

- A gyermeki szükségletek kielégítéséről.
- A biztonságos, szeretetteljes óvodai légkőről.
- A közösségben végezhető sokszínű, a gyermekek életkorához igazodó tevékenységről, különös tekintettel a játéokra.
- A gyermekek egyéni képességeihez igazodó, megfelelő műveltség tartalmak közvetítéséről.
- A kisgyermek egészséges fejlődéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételekről.
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó, valamint a migráns gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell a kisebbségi önazonosság megőrzését, ápolását, az integráció lehetőségét, az emberi és alapvető szabadságjogok védelmét.
- A feltétel nélküli szeretet, - a valódi szeretet – megnyilvánulására.
- A gyermek egyénhez igazodó személyes befogadása.
- A különbözőség elfogadására nevelésről.



## II. 3. Óvodánk gyermekvédelmi feladatai

Óvodásaink közül néhányan nagyon jó, néhányan rossz, a többségük átlagos szociokulturális környezetből kerül óvodába. Ennek figyelembevételével kell meghatározni óvodánk gyermekvédelmi feladatait.

Legfontosabb tennivalónk a gyermekek jogairól szóló törvény betartása.

### Alapelvek:

- Minden esetben a gyermekek érdekeit kell képviselni és ezt semmilyen más érdek nem előzheti meg.
- Minden megkülönböztetés nélkül kell a gyerekek részére a jogokat biztosítani.
- Mindig azt a jogot kell alkalmazni, ami a gyerekekre nézve előnyösebb.

Ezeket a szempontokat figyelembe véve fontos feladatunk az egyéni sorsokkal való törődés.

### Célunk:

Minden évben felmérjük és rendszeresen figyeljük gyermekeink szociális és anyagi hátterét, annak érdekében, hogy kiszűrjük a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket.

### **Hátrányos helyzetű gyermek**

- Akinek családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította.

### **Halmazottan hátrányos helyzetű gyermek**

- akinek családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította, és
- a szülő legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be, **vagy**
- a gyermeket tartós nevelésbe vettek.

### Az óvoda kötelezettségei:

- Amennyiben a szülő óvodáztatási támogatásra jogosult, az óvoda jelzéssel él az önkormányzat felé.
- A gyermek fejlődését veszélyeztető okok észlelésekor az óvoda igyekszik az okok feltárására, szükség esetén intézkedést kezdeményez a gyermekjóléti szolgálat felé.
- Együttműködik a családdal a gyermek személyiségének fejlesztésében.
- A szociálisan hátrányos helyzetű gyermek részére biztosítja a differenciált fejlesztést, egyéni hátrányok csökkentését.
- Együttműködik az óvodán kívüli szervezetekkel.
- Beiratkozáskor törekszik a hátrányos helyzetű gyermekek arányos elosztására a csoportok között.
- Szeretetteljes légkörben igyekszik elősegíteni az intézményes nevelésbe való beilleszkedést
- Egyéni beszélgetéssel tanácsadással segíti a szülőket a gyermekük számára legmegfelelőbb iskolai osztály választásához.

### Területei:

- megelőzés
- gondozás
- utógondozás

### Feladatunk:

- A törvények betartása.
- A gyermekek egészségi, szellemi és erkölcsi veszélyeztetettségének megelőzése.
- Segítségnyújtás a hátrányok enyhítésére, ha lehetséges az óvoda keretei között.
- Szükség esetén jelzés megtétele a Gyermekjóléti Szolgálat felé.
- Óvodáztatási támogatásra való jogosultság megállapítása, együttműködés a város jegyzőjével.

A köznevelési törvény (2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről) alapján kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek:
  - sajátos nevelési igényű gyermek,
  - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,
  - kiemelten tehetséges gyermek.
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

Szükséges a figyelemmel kísérés, ill. az intézkedés megtétele amennyiben az alábbiakat tapasztaljuk:

- elhanyagoló nevelés,
- testi-lelki bántalmazás,
- anyagi nehézség,
- rossz szociokulturális háttér,
- anyagi nehézségek,
- szülő vagy gyermek egészségügyi problémái,
- a gyermek pihenése nincs biztosítva,
- alkoholfogyasztás, drog a családban,

A csoportvezető óvodapedagógusok feladatai a felderítés, prevenció, adatszolgáltatás a gyermekvédelmi felelős részére.

A gyermekvédelmi munka irányítója az intézményi **gyermekvédelmi felelős**, aki munkájában együttműködik a csoportos, illetve az vezető óvodapedagógussal.

### Feladata:

- A problémák felderítése
- A pedagógiai munka segítése
- A probléma felderítése után jelzés megtétele a Gyermekjóléti Szolgálat részére.
- A problémás gyermekek folyamatos megfigyelése az óvodában.

A gyermekvédelmi felelős:

- Munkáját a Gyermekvédelmi munkaterv alapján végzi.
- Munkájáról évi két alkalommal beszámol a nevelőtestület felé.
- A Gyermekjóléti szolgálat által szervezett előadásokon, esetmegbeszéléseken részt vesz.

## II. 4. Sajátos nevelési igényű gyermekekkel való foglalkozás

### Sajátos nevelési igény fogalma

- Sajátos nevelési igényű az a gyermek, aki szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján:
  - Testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós, súlyos rendellenességgel küzd.
  - A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességgel küzd.

### Alapelvünk:

Az óvodai közösségbe csak olyan sajátos nevelési igényű gyermeket integrálunk, aki a többiekkel együtt nevelhető.

Az óvoda adottságai, álláshely és szakember teljességében megfelelő, mivel 2016. szeptemberétől félállású gyógypedagógus és pszichológus álláshellyel rendelkezünk.

SNI - s gyermekek közül csak az enyhe fogyatékossgal rendelkező gyermekek ellátására adottak a lehetőségeink.

A gyermekek mindenek felett álló érdekében a mi felelősségünk, hogy minden rendelkezésre álló segítséget megadjunk a gyermekeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakozásához.

Az óvodapedagógusnak olyan befogadó csoportlétkört kell kialakítani, melyben a gyermekek magatartása, viselkedése kizárja a zaklatást, megkülönböztetést.

### Feladatok:

- Inkluzív szemlélettel a különbözőségeket elfogadó viselkedésre nevelése a gyermekeknek.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek kiszűrése, amennyiben ez az óvodában derül ki.
- A gyermek megfelelő pedagógiai szakszolgálathoz irányítása.
- Szakértői vélemény megismerése, szaktanácsadás kérése a szakszolgálattól.
- A sajátos nevelési igényű gyermek terhelhetőségének figyelembe vétele.
- A csoportos pedagógus ismereteinek bővítése gyógypedagógiai téren.
- Az óvodáskor végére a sajátos nevelési igényű gyermeket is igyekezzen az óvodapedagógus eljuttatni az alkalmazkodóképesség, akaraterő, önállóság, törekvés, együttműködés minimális szintjére.
- Érjük el, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek is megtalálják helyüket a társaik között.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek részére az óvodai közösség fejlesztő hatásának biztosítása.
- Szívesen járjanak óvodába.

- Az óvodai nevelés végére a bemeneti fejlettséghez képest kimutatható fejlődést produkáljanak.
- A gyermekek fejlesztése érdekében együttműködés a családdal.
- A pedagógus minél több időt igyekezzon foglalkozni egyénileg a rászoruló gyermekkel, de nem a többiek kárára.
- Csak olyan gyermeket fogadunk be és integrálunk az egészségesek közé, aki nem teszi lehetetlenné az óvodai élet megszokott menetét.
- Fejlesztő pedagógus alkalmazására törekvés, illetve óvodapedagógusok közül fejlesztő pedagógusi végzettség megszerzésének támogatása.
- Speciális fejlesztő eszközök beszerzésére törekvés, amennyiben erre szükség van.
- Organikus okok miatt speciális fejlesztést igénylő gyermek esetében az óvoda gyógypedagógusa és logopédusa biztosítja a fejlesztést.
- Amennyiben sajátos nevelési igényű gyermekek a többi gyermekekkel együtt kerülnek felvételre az óvodai csoportba a jogszabályi létszám betartása kötelező jellegű.

### III. Az óvodai nevelés feladatai

#### Általános feladatok:

- az egészséges életmód alakítása
- érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása
- anyanyelvi- és értelmi fejlesztés, nevelés biztosítása

#### III. 1. Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése az óvoda kiemelt feladata.

Az óvodás életszakaszban szerzett ismeretek, készségek, szokások a későbbi életvitelt jelentősen befolyásolják.

#### A gyermek gondozása, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése

„Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi a kapcsolatot a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.” (Alaprogram 10. sz. melléklet)

A csoportokban derűs, megértő, bensőséges légkört igyekszünk teremteni, amelyben a mindennapok cselekedetei szokásalakító gyakorlattá válnak, ahol a gyermekek jó közérzettel, örömmel végezhetik tevékenységeiket.

A gyermekek óvodába lépésekor a szülőktől, védőnőtől, saját megfigyelésünk alapján, esetleg családlátogatáson tájékozódunk a gyermekek otthoni körülményeiről, életvitelükről.

A családok életkörülményei között jelentős különbségek is lehetnek. A többség átlagos, megfelelő körülmények között él, de vannak kiemelkedően jó, illetve az átlagosnál rosszabb helyzetben élő óvodásaink is.

Megfelelő helyet igyekszünk biztosítani a testápolási, öltözködési, étkezési szokások elsajátítására.

Az étkezési szokásokban tapasztalható egyéni különbségeket, lemaradást a kulturált körülmények biztosításával, példamutatással próbáljuk megfelelő szintre hozni.

A gyermekek tápanyagszükségletük  $\frac{3}{4}$  részét az óvodában kapják, ezért figyelemmel kísérjük az étlap összeállítását. Soha nem kényszerítjük a gyermekeket a nem kívánt étel elfogyasztására.

Biztosítjuk, hogy a nap bármely szakában ihassanak óvodásaink.

Minél több időt töltünk a gyermekekkel a szabad levegőn, megfelelő időjárás esetén a testnevelési foglalkozásokat is az udvaron tartjuk.

Biztosítjuk az alváshoz, pihenéshez szükséges nyugodt körülményeket.

#### A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése

Naponta szervezünk néhány perces mozgásos tevékenységet, melyek hozzájárulnak a gyermekek mozgásigényének kielégítéséhez, mozgáskoordinációjuk fejlődéséhez.

Megfelelő eszközöket biztosítunk a tornateremben és a játszóudvaron a sokoldalú mozgásfejlődés elősegítése érdekében.

#### A gyermek testi képességei fejlődésének segítése

- testnevelési foglalkozások
- naponta végzett testnevelési gyakorlatok

#### A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése

Minden nap nyújtunk edzési lehetőséget a gyermekeknek.

Az időjárástól függően biztosítjuk a gyermekek megfelelő levegőztetését.

Téli időszakban is kihasználjuk az évszak és a környezet adta lehetőségeket (szánkózás, csúszkálás, hóemberépítés stb.)

Gyakori kirándulási, erdei séta lehetőségek biztosítása a csoportok részére.

Prevenációs fejlesztő tornagyakorlatok végeztetése a gerinc deformitások megelőzése érdekében.

Lábtorna a lábboltozat erősítésére, a lábtartás javítása érdekében.

#### Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása

Fokozatosan alakítjuk ki a helyes öltözködési szokásokat a szülők közreműködésével. Hangsúlyozzuk a réteges öltözködés előnyeit.

A gyermekek tápanyagszükségletük  $\frac{3}{4}$  részét az óvodában kapják, ezért figyelemmel kísérjük az étrendet, az étlapegyeztetés alkalmával javaslatokat teszünk annak érdekében, hogy a gyermekek étkezése minél változatosabb, megfelelő tápértékű legyen.

A gyermekek vitamin szükségletét a főzőkonyha és a szülők által biztosított gyümölcsök, zöldségek fogyasztásával igyekszünk biztosítani.

A beszoktatás alatt megismertetjük a gyermekekkel az óvodai testápolási szokásokat, úgy, hogy ezeket a felnőttek is azonos módon, következetesen gyakorolják, így alakítják ki a gyermekekben a megfelelő szokásrendet.

A járványos időszakokban a fertőzések terjedésének megakadályozása érdekében a szokásosnál is nagyobb gondot fordítunk a fertőtlenítésre, szellőztetésre, a gyermekek felvilágosítására, az óvodában megbetegedett gyermekek minél előbbi hazaküldésére.

#### A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet

A gyermek fejlődéséhez szükséges az egészséges, biztonságos környezet kialakítása az óvodában. A gyermekeknek szükségük van a szabadban füves területre, betonozott udvarrészre, árnyékos és napos területre, biztonságos játékeszközökre egyaránt.

A gyermekek szabad mozgásának, ügyességének érdekében igyekszünk – anyagi lehetőségeinkhez mérten – minél több mozgásfejlesztő eszközt biztosítani az óvodakertben és a tornaszobában egyaránt.

A nyugodt pihenés biztosításához szükséges légkör, az egyéni alvásigényekhez való alkalmazkodás megteremtése a lehetőségek figyelembe vételével történik.

Az óvodapedagógus jelenléte a pihenés teljes ideje alatt elengedhetetlen.

Csoportszobáink nem megfelelő méretűek, viszont az óvodai jelentkezések száma igen magas. Ezért a csoportszobákban a gyermekek nagy száma miatti zsúfoltságot nem tudjuk kivédeni, de a lehetőségek figyelembe vételével törekszünk erre.

Minden csoport külön mosdó – illemhelyiséggel rendelkezik, amelyek ugyan nem túl nagyok, de igyekszünk megfelelő szervezéssel, berendezéssel a leghatékonyabban kihasználni ezeket a területeket.

### Prevenció, korrekció

Az óvodapedagógus a szülővel együttműködve szükség esetén a speciális gondozó, prevenciósi testi és lelki nevelési feladatok ellátásában igénybe veszi a megfelelő szakemberek segítségét.

### A területen várható fejlődés eredményei az óvodáskor végére

- A testápolás körében kialakított egészségügyi szokásokat önállóan, felszólítás nélkül végzik a gyerekek.
- A tisztálkodási eszközöket megfelelően használják, igényükké válik a tisztálkodási szokások betartása.
- Kulturáltan étkeznek, kanalat és villát helyesen használják, a kés használatával ismerkednek.
- Önállóan öltözködnek, ruhaneműjüket rendben tartják.
- Megszokják az időjárásnak megfelelő réteges öltözködést.
- Ügyelnek környezetük rendjére, tisztaságára, kialakul bennük az esztétikus környezet iránti igény.
- Szívesen mozognak, igénylik a rendszeres mozgásos tevékenységeket.
- Kerülik a balesetveszélyes helyeket, lehetőség szerint vigyáznak egészségük megőrzésére.
- A gyermekek szükségleteiket képesek késleltetni.
- A szülők és az óvoda dolgozói az óvodai élet során tudatosan törekszenek a gyermekek egészséges életmódjának biztosítására.

### III. 2. Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása

„Az óvodáskorú gyermek, jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségén belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.” (Alapprogram)

#### Szükséges, hogy:

Lehetősége legyen a gyermeknek, egyéni érdekeinek, képességeinek kibontakoztatására. Biztosítsa önkifejezési törekvéseinek megvalósulását az óvodai közösségen belül.

Az óvodába lépéstől kezdve pozitív érzelmi hatások ériék a gyermeket.

Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok csak akkor fejlődnek ki, ha a gyermek állandóan gyakorolja a társaihoz való viszonyulást. Ezt alapozzák meg a kooperatív megoldásra ösztönző páros és kiscsoportos tevékenységek.

Megfelelő, szeretetteljes kapcsolat jellemezze az óvodapedagógus-gyermek, dajka – gyermek, gyermek- gyermek kapcsolatot.

Olyan légkört teremtsünk az óvodában, amelyben a gyermek kielégítheti társas szükségleteit, lehetősége van a különbözőségek elfogadására, mások tiszteletére.

#### Feladataink

Az első óvodai naptól kezdve barátságos, biztonságos légkör megteremtése az óvodai csoportban.

A beszoktatás időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. Ennek sikeressége érdekében a következőket tesszük:

- szülő és a gyermek együtt ismerkedik az óvodával, bölcsődések ellátogatnak óvodánkba
- az első időkben a gyermekek behozhatják kedvenc játékaikat
- a szülők a lehetőség figyelembe vétele mellett megválaszthatják, melyik csoportba szeretnék járattatni gyermekeiket
- a csoportszobák derűs, nyugalmas kialakításával igyekszünk hozzájárulni ahhoz, hogy a gyermekek a nap folyamán jól érezzék magukat.

Fontos, hogy az óvoda minden dolgozója szeretettel, odafigyeléssel, türelemmel forduljon a gyermekek felé, különösen a hátrányos helyzetben élők esetében.

Közös élményekre épülő tevékenységek szervezése (születésnap, névnap, Mikulás, Karácsony, Farsang, Gyermeknap stb.)

A különbözőség elfogadására nevelés (kirekesztés, csúfolás megakadályozása) a felnőttek példamutatásával, a helyzet megmagyarázásával.

Enyhén szellemi vagy testi fogyatékos gyermekek nevelése az egészségesek között. Hisszük, hogy az enyhén fogyatékosak, betegek az épek között fejlődhetnek igazán hatékonyan.



Az óvodapedagógus segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy a gyermekekkel való foglalkozást, hogy az elősegítse a jó csoportközösség kialakulását.

A gyermekek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek példája, bátorítsa türelme és az a szemlélete, ami a sikert észreveteti, és a sikertelenséget segít elviselni.

A felnőtt használja a humort a szeretetkapcsolat kialakításához. Tapasztalatunk szerint a humor a feszültséget oldja, a görcsösséget megszünteti.

#### A területen várható fejlődés eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz a velük foglalkozó felnőttekhez. Ez megnyilvánul érzelmeikben, tetteikben, szavaikban.
- Igényükké válik a helyes viselkedés, cselekvés szabályaiknak betartása.
- Tájékozódni tudnak a közösségben.
- Érdeklődnek társaik iránt.
- Szükség esetén segítik a rászorulókat.
- Érzelmien, indulatain korának megfelelően tud uralkodni.
- Szívesen kommunikál.
- Türelmemre, kitartásra képes.
- Ismerik egymás képességeit, tudják értékeiket, hiányosságait.
- Érdeklődők, kezdeményező képesek. Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.
- Éretté válnak az iskolába lépéshez.

### III. 3. Az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma közben megvalósítandó feladat, az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van, de leginkább a szabad játékban valósul meg. .

#### Célunk

A gyermekek közlési kedvének ösztönzése, biztonságos önkifejezés megalapozása és a beszéd tartalmi részének gazdagítása.

Az óvoda a gyermek érdeklődésére, mint életkori sajátosságra építve biztosítson részükre változatos tevékenységeket, élményeket, amelyeken keresztül tapasztalatokat szerezhettek a természeti és társadalmi környezetről.

Fontos, hogy az óvodapedagógus személyes példájával, kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt, bővítse szókincsüket, gazdagítsa metakommunikációs ismereteiket. (pl. arckifejezés, testtartás, gesztusok stb.)

#### Feladataink

Lehetőségek teremtése tapasztalatok és ismeretek szerzésére a társadalmi és természeti környezetről.

A gyermekek spontán szerzett ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben való gyakorlása.

Javítás elkerülése.

A gyermekek nyelvi fejlődésének elősegítése példamutató óvodapedagógusi beszéddel.

A gyermeki beszédkedv fenntartása.

A gyermeki kérdések és válaszok figyelemmel kísérése.

A gyermekeket megtanítani arra, hogy mások beszédjére odafigyeljenek, bátorságot szerezzenek arra, hogy mások előtt beszéljenek, jártasságot szerezzenek a beszédben.

Kommunikációs helyzetek teremtése, a gyermekek beszédkedvének felkeltése.

A gyermekek értelmi képességeinek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.

Beszédhibás gyermekek szakszerű logopédiai fejlesztésének biztosítása.

Nyelvtanilag helyes, jól érthető, tiszta beszéddel mintaadás.

Amennyiben van migráns gyermek az óvodában, annak egyéni fejlesztése a magyar nyelv megismertetése terén.

#### A területen várható fejlődés eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek tudatos fejlesztése következtében megfelelő szintre kerül:
  - a figyelemösszpontosító képességük
  - a reprodukív emlékezetük,
  - a problémamegoldó, kreatív gondolkodásuk,
  - a valósághoz közelítő képzeleti működéseik.
  - A beszéd használatára igényesek lesznek, örömet jelent számukra a verbális kifejezés.

- A beszéd használatára igényesek lesznek, örömet jelent számukra a verbális kifejezés
- Helyesen, folyamatosan képesek kifejezni magukat.
- Megfelelő szókinccsel rendelkeznek, amely lehetővé teszi gondolataik érthető kifejezését.
- Nonverbális eszközökkel színesítik mondanivalójukat.
- Tisztán, artikulálva beszélnek.
- Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is.

## IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei

### IV. 1. Személyi feltételek

Az intézmény egyszemélyes felelős vezetője az intézményvezető óvodapedagógus. Hatáskörébe tartozik a rendelkezésre álló költségvetése alapján a működéshez szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása, a munkáltatói jogok gyakorlása, az óvoda képviselétével kapcsolatos feladatok ellátása.

A vezető munkáját a vezető helyettes segíti, aki részt vesz az óvoda zavartalan pedagógiai munkájának megszervezésében és a szakmai munka ellenőrzésében.

Jól képzett, elkötelezett pedagógus a kulcs-szereplője az óvodai nevelésnek, akinek elfogadó, segítő, támogató attitűdje mintát jelent a gyermekek számára.

Sikeres munkájához nagy szüksége van a nem pedagógus alkalmazottak támogató, gyermekszerető hozzáállására.

Amennyiben etnikai kisebbséghez tartozó vagy migráns gyermek kerül óvodánkba feladatunknak tekintjük, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, elfogadjuk hagyományait.

Az intézmény pedagógusai továbbképzési terv alapján vesznek részt tanfolyamokon, továbbképzéseken, szakvizsgát adó főiskolai képzéseken, folyamatosan minősülnek pedagógusaink.

#### Az óvoda nevelőtestületének összetétele:

Szakképzett pedagógusok száma: 17 fő, 2 fő logopédus és 1 félállású gyógypedagógus és 1 félállású óvodapszichológus.

Pedagógiai munkát segítő pedagógiai asszisztens: 2 fő

Az óvodában dolgozó kisegítő munkatársak: 1 fő óvodatitkár (8 órában foglalkoztatott)  
8 fő óvodai dajka

## IV. 2. Tárgyi feltételek

„Az óvodának rendelkeznie kell a helyi nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Tegye lehetővé mozgás- és játékgigényük kielégítését, és a gyermekek-harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.”(Alaprogram)

Az Óvodai nevelés alapprogramjában előírtakat nem minden tekintetben tudjuk teljesíteni, hiszen az épületek adottságain képtelenek vagyunk változtatni.

Egyéb tárgyi jellegű eszközök biztosítása a mindenkori költségvetési fedezettől, illetve pályázati lehetőségektől függ.

### Jelenlegi tárgyi feltételeink (óvodaépület, udvar, felszereltség) vizsgálata:

Az óvodai csoportszobák közül csak egy éri el a minimálisan szükséges 50 m<sup>2</sup> nagyságot, a többi 20-22 gyermek befogadására lenne alkalmas.

Szeretnénk elérni, hogy a csoportszoba nagyságának, illetve a Köznevelésről szóló törvény előírásának megfelelő létszámmal működjenek óvodai csoportjaink.

Az elmúlt években pályázati lehetőségek felhasználásával sikerült az intézmény eszközállományát jelentősen bővíteni, de még mindig vannak hiányosságaink és természetesen az elhasználandó eszközök pótlására is állandóan szükség van.

Az udvari mozgást fejlesztő eszközeinket jelentős mértékű szülői és alapítványi segítséggel 2008-ban az EU-s elvárásoknak megfelelően tudtuk megvalósítani.

A 20/2012. EMMI rendelet hatályos jogszabály alapján az alábbi helyiségek és eszközök hiányoznak óvodánkból:

- felnőtt öltöző
- szertár, raktár (épületenként)
- mozgásfejlesztő eszközök, képességfejlesztő eszközök pótlása

### A biztonságos, egészséges működéshez szükséges lenne még:

- az óvodaépületek összekötésére,
- az egészségre veszélyes palatető cseréjére,
- az elhasználandó, gazdaságtalan nyílászárók cseréjére,
- az óvodaudvar járdáinak javítására és az egyenetlen udvar talajának kiegyenlítésére.

### IV. 3. Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges fejlesztéséhez, fejlődéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket.

#### A napirend igazodik:

- a nap folyamán végzett különböző tevékenységekhez,
- a gyermek egyéni szükségleteihez,
- a helyi szokásokhoz, igényekhez

#### A napirend jellemzői:

- rendszeresség,
- érzelmi biztonság megteremtése,
- rugalmasság,
- folyamatosság,
- a tevékenységek közötti harmonikus arányok biztosítása

#### IV. 3. 1. Az óvoda napirendje

A napirend biztosítja a gyermekek egészséges fejlődését, fejlesztését azzal, hogy megfelelő időkeretet biztosít minden tevékenységhez.

Napirendünkben a rugalmasságra, a folyamatosságra és arra törekszünk, hogy minden gyermek sajátos életritmusába beleférjen.

Időkeret	Tevékenységek
6 <sup>00</sup> – 11 <sup>45</sup>	Folyamatos játéktevékenység, Önkiszolgálás, munkatevékenység, étkezés Egészségügyi szokások gyakorlása, Testmozgás, levegőzés, séta, kirándulás, udvari tevékenység, Tevékenységekben megjelenő tanulás
11 <sup>45</sup> – 13 <sup>00</sup>	Önkiszolgálás, munkatevékenység Ebédelés, helyes étkezési szokások gyakorlása, Egészségügyi szokások gyakorlása,
13 <sup>00</sup> – 15 <sup>30</sup>	Alvás, pihenés (egyéni igények, lehetőség szerinti figyelembe vételével) Önkiszolgálás, munkatevékenység, étkezés, Egészségügyi szokások gyakorlása,
15 <sup>30</sup> – 17 <sup>30</sup>	Folyamatos játéktevékenység, Levegőzés, udvari tevékenységek, Tevékenységekben megjelenő tanulási helyzetek kihasználása, gyermek folyamatos hazavitele.

#### A tevékenységben megjelenő tanulás szervezett időkeretei

	vers, mese	ének-zene	rajz mintázás kézimunka	mozgás mozgásos játékok	környezet megismerése	matematikai látás és gondolkodás
3-4 évesek	napi 5-10 perc	heti 1x 10-15 perc	heti 1x 10-15 perc	heti 1x 10-15 perc	heti 1x 10-15 perc	-
4-5 évesek	10-15 perc	15-20 perc	15-20 perc	15-20 perc	15-20 perc	heti 1x 15-20 perc
5-7 évesek	15-20 perc	heti 2x 30-35 perc	heti 2x 30-35 perc	30-35 perc	heti 2x 30-35 perc	heti 1x 30-35 perc

A 3 - 4 évesek napi szervezett tanulási időkerete legfeljebb 35 perc. A 4 - 5 évesek napi szervezett tanulási időkerete legfeljebb 50 perc. Az 5 - 7 évesek napi szervezett időkerete legfeljebb 60-70 perc.

#### A tanulás szervezeti formái

- **Kötetlen szervezeti forma**  
A kötetlenség a gyermekek önkéntes részvételét jelenti. Amennyiben a kezdeményezés kínálás keretében történik, ez nem zavarja meg a kialakult játékot.

##### Jellemzői:

- időpontja nem behatárolható,
- többször is történhet ugyanannak a tapasztalatszerzésnek a kezdeményezése,
- elsősorban nem az elmélyülten játszókra számít a pedagógus,
- a résztvevő gyerekek addig maradhatnak ott, ameddig érdekli őket,
- helyének kialakítása az adott lehetőségekhez igazodik,
- időtartama az érdeklődő gyermekek igényeitől függ, így egy tevékenység alatt is változó létszámú,
- a tapasztalatszerzés menete igazodik a gyermekek tanulási tempójához, igényeihez, érdeklődéséhez.

- **Kötött szervezeti forma**

A gyermekek részvétele nemcsak belső szándékuktól függ, hanem az óvodapedagógus által kitűzött feladatoktól is. A kötöttség nem jelenti a gyermekek spontán érdeklődésének és aktivitásának korlátozását, vagy iskolás módszerek túltengését.

##### Jellemzői:

- mindenki számára egyszerre kezdődik és fejeződik be a foglalkozás,
- a foglalkozások tevékenységsora kötött, előre elhatározott mederben történik,
- kevés a szándék a gyermeki sajátosságokhoz való igazodáshoz.

#### Szervezeti formák az óvodánkban:

- A testnevelési foglalkozás minden korcsoportban kötött.
- Kiscsoportban illetve a vegyes csoport 3 - 4 évesei részére a többi foglalkozás színtje





- Víz Világnapja március 22.
- Föld Napja április 22.
- Madarak és Fák Napja május 10.
- Környezetvédelmi Világnap június 5.

A nevelési év során a gyermekek születés- és névnapját a csoportokban megünnepeljük.

Fontos feladata az óvodapedagógusoknak:

- Az ünnepek, ünnepélyek tervszerűen előkészítettek, jól megszervezettek legyenek.
- Ünnepeink külsőségeikben és tartalmukban olyan visszatérő élményeket jelentsenek a gyermekeknek, melyek bővítik közösségi érzésüket, életre szóló élményt adnak.

#### **IV. 3. 2. 2. Óvodánk speciális szolgáltatásai**

Nevelési időben szervezett térítésmentes szolgáltatás:

- Logopédiai foglalkozás (speciális fejlesztés a beszédhibás gyermekek részére), heti 20 órában.
- Gyógypedagógiai fejlesztés - heti 10,5 órában
- Óvoda-pszichológus – heti 10,5 órában

Nevelési időn kívüli térítésmentes szolgáltatás:

- Hitoktatás (a szülők írásbeli kérése alapján), heti 1 órában.

Nevelési időn túl szervezett térítéses szolgáltatások:

- Jazztánc gyermekeknek, néptánc, dráma-foglalkozás (szülői kérés alapján) heti 1 órában.
- „Cérnahang” zenei foglalkozás (szülői kérés alapján), heti 1 alkalommal.
- OVI - FOCI foglalkozása (szülői igény alapján), heti 2 alkalommal.
- Játékos angol foglalkozás (szülői igény alapján), heti 2 alkalommal.

A nevelési időn túl szervezett térítéses szolgáltatások térítési díját a szülők fizetik.

Az egy alkalomra, illetve havonta fizetendő térítési díj legmagasabb összegét az óvodai szülői szervezet határozza meg minden évben a nevelési év kezdetekor. Ezt az összeget a nem ingyenes szolgáltatások körébe tartozó programok megvalósításánál nem lehet túllépni.

### IV. 3. 3. Az óvodai nevelés tervezése, dokumentumok

A gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció kötelező tartalmi elemeit a 22/2013. (III. 22.) EMMI rendelet 93/A. § (2) tartalmazza.

Óvodánkban 2015. szeptember 1-től a nevelő testület által elfogadott, jóváhagyott egyéni "Fejlődési napló"-ban rögzítjük a gyermekek fejlődésével kapcsolatos megfigyeléseket.

A gyermekek anamnéziséét a szülő tölti ki.

Az óvodai pedagógiai munka legfontosabb módszere a megfigyelés, mely a gyermek megismerésének, nevelésének, fejlesztésének az alapja.

Bemeneti mérést október 31-ig kell elvégezni, a kimeneti mérést május 31-ig kell elkészíteni. A tapasztalatokról, megfigyelésekről, a mérések eredményeiről, fejlesztési javaslatokról a szülők fogadó órák keretében kapnak tájékoztatást.

Kötelező dokumentumok: a nevelés tervezését a gyermekek megismerését, fejlesztését, fejlődésük nyomon követését tartalmazzák

Nem kötelező dokumentumok: az óvodapedagógusok által készített feljegyzések, megfigyelések

Az óvodában a nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott **helyi nevelési program** alapján folyhat, és a gyermekek neveléséhez szükséges teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg.

„Az óvoda teljes nyitva tartása idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvoda pedagógus irányítja.” (Alapprogram)

**Az óvoda, szülőket is érintő dokumentumai hozzáférhetők, megtalálhatók az óvoda honlapján, illetve a csoport-szobákban és az óvodavezetői irodában.**

## IV. 4. Az óvoda kapcsolatai

Óvodánk a városunkban elfoglalt helye szerint tart fent és alakít ki újabb kapcsolatokat a szülőkkel, a társintézményekkel és különböző szervezetekkel.

### IV. 4. 1. Az óvoda és a család kapcsolata

- Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, egymást kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését, ezért nagyon fontos a családokkal történő együttműködés.
- A szülőket nevelőpartnereknek tekintjük, tudjuk, hogy az óvodában folyó nevelés csak úgy lehet eredményes, ha a családokkal összhangot tudunk teremteni. Így alakulhat ki az óvoda és a család között a gyermekek fejlődése érdekében a kölcsönös kapcsolat.
- A korrekt partneri együttműködés formáit igyekszünk megteremteni annak érdekében, hogy az információáramlás az óvoda és a család között elősegítse a tájékozódást, a szemléletformálást, a problémaérzékenységet és a tapintatot. Igyekszünk figyelembe venni a családok sajátosságait, szokásait és érvényesíteni az intervenciók gyakorlatot, vagyis az adott családhoz illesztett megfelelő segítségnyújtást.
- El kívánjuk érni, hogy a szülők érezzék azt, hogy tiszteletben tartjuk nevelési elveiket, világnézetüket, szeretjük, elfogadjuk gyermekeiket.
- A nevelőtestület tagjai arra törekszenek, hogy viselkedésük emberi magatartásban és szakmai felkészültségben példamutató legyen.

A családokkal való kapcsolattartás formái az eredményes együttműködés érdekében a következők:

<b>formája</b>	<b>feladata</b>
óvodai beíratás	első személyes kapcsolatfelvétel a szülővel és a gyermekkel
csoportos és összevont szülői értekezletek	nevelési, pedagógiai, pszichológiai és egészségügyi témák megbeszélése
egyéni beszélgetések	szülő, illetve a pedagógusok igénye szerinti beszélgetések kezdeményezése a problémák megoldása és egymás nézeteinek megismerése érdekében
szülők részvétele az óvoda életében	közös munkavégzés az óvoda szépítése, fejlesztése érdekében, kirándulások, egyéb programok szervezése, szülői fórumok
közös ünnepélyek	Farsangi bál, Anyák napja, évzárók, csoport rendezvények
faliújság, hírlevél	Szülők írásbeli tájékoztatása az óvoda aktuális történéseiről
ÓVODABÁL, jótékonysági est szervezése	óvoda és a szülők közös rendezvényei

### IV. 4. 2. Óvoda és bölcsőde

A bölcsőde az óvodába lépés előtti intézményes nevelés helye. Gyermekeink közül mindössze 15-20 % jön csupán bölcsődéből, mégis fontosnak tartjuk az együttműködést. A kapcsolattartás formái:

- találkozások, tapasztalatcserek a bölcsődei dolgozókkal,
- bölcsődés gyermek látogatása az óvodába,
- óvodapedagógusok szülői értekezletet tartanak a bölcsődében

#### **IV. 4. 3. Óvoda és általános iskola**

Az általános iskolával való kapcsolat kialakításában és fenntartásában az óvoda kezdeményező, és nyitott.

Egymás nevelési céljainak, elképzeléseinek megismerése, a gyermekek zavartalan iskolakezdése érdekében a kapcsolattartás formái a következők:

- szülői értekezletek, szülők tájékoztatása az induló osztályok profiljáról, az iskolakezdéssel kapcsolatos tudnivalókról,
- iskolalátogatás a nagycsoportos korú gyermekekkel,
- óvodapedagógusok részvétele iskolai bemutató órákon,
- kérdőívek kitöltésének kérése az iskolai pedagógusoktól az óvodánkból kikerült gyermekek beilleszkedésével kapcsolatban.

#### **IV. 4. 4. Óvoda és a zeneiskola**

A városi zeneiskolával való együttműködés segíti, hogy a muzsika, a művészeti alkotások, a környezet esztétikai értékei megjelenjenek az óvodában.

A kapcsolattartás formái:

- zeneiskolai tanár játékos foglalkozása az óvodában, melynek célja a zene megszerettetése, zenei képzésre alkalmas gyermekek kiválasztása,
- hangverseny az óvodában,
- részvétel a zeneiskola rendezvényein.

#### **IV. 4. 5. Óvoda és a művelődés központ**

A művelődési központ adta lehetőségeket felhasználva szorgalmazzuk a szülők felé, hogy használják ki ezeket a művelődési lehetőségeket (színházi programok, bábszínház, játszóház, tanfolyamok stb.).

A kapcsolattartás formái:

- részvétel a művelődési központ által szervezett gyermekműsorokon,
- gyermekek részére szervezett tanfolyamokon való részvétele óvodásainknak,
- óvodai dolgozók részvétele az intézmény által szervezett műsorokon, rendezvényeken.

#### **IV. 4. 6. Óvoda és a gyermekjóléti szolgálat**

A két intézmény közötti kapcsolattartás folyamatos és szoros.

Formái:

- szükség esetén pszichológiai és nevelési tanács kérése az intézmény szakembereitől,
- problémás gyermekekkel, családokkal való szakszerű foglalkozás,
- a gyermekjóléti szolgálat felé jelzés a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekekről,
- esetmegbeszéléseken való részvétel,
- rendszeres tájékoztatás, megbeszélés a problémás gyermekekről, helyzetekről.

#### **IV. 4. 7. Az óvoda és az egészségügyi szervek (gyermekorvos, védőnő, gyermek fogorvos, üzemorvos)**

A kapcsolattartás formái:

- alkalmankénti megbeszélések,
- egészségügyi előadások szervezése a szülők és az óvodapedagógusok részére,
- évenkénti orvosi vizsgálat minden gyermek részére,
- tanköteles gyermek hallás- és látás vizsgálata,
- rendszeres fogászati szűrővizsgálat,
- évenkénti, illetve kérés alapján üzemorvosi vizsgálat elvégzése.

#### **IV. 4. 8. Az óvoda és a fenntartó kapcsolata**

Az óvoda és Budakeszi Város Polgármesteri Hivatalának kapcsolata rendszeres, hivatalos. Együttműködésünkre a hatékonyságra való törekvés, egymás munkájának segítése a jellemző.

## V. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

### Tartalma:

- játék
- vers, mese
- ének, zene, énekes játék
- rajzolás, mintázás, kézimunka
- mozgás
- a külső világ tevékeny megismerése:
- környezet megismerése:
  - matematikai látás és gondolkodásmód
  - munka jellegű tevékenységek
- a tevékenységekben megvalósuló tanulás

### Minden tevékenységi formában célunk:

- a sokféleséget biztosító tárgyi környezet kialakítása,
- a megismerés iránti érdeklődés felkeltése,
- a munka megbecsülésére nevelés,
- az önálló munkavégzésre való képesség kialakítása,
- véleménynyilvánítás szabadságának kibontakoztatása,
- közösségi tevékenységekben való részvételre ösztönzés,
- gyermeki kompetencia sokoldalú fejlesztésére törekvés
- a gyermek motiváltsága fontosabb legyen, mint a pedagógus ismeretközlési akarata,
- az óvodapedagógus minden tevékenység közben használja ki a mennyiségi, tartalmi, időbeli differenciálás lehetőségét.

### Feladat:

- a hetirend és a napirend és minden tevékenység az aktuális helyi sajátosságok, valamint gyermekek összetétele alapján szerveződjenek az életkorhoz igazodva,
- a játék legyen minden résztevékenység jellemzője, valamennyi fejlesztési terület alapvető tevékenységi formája.

## V. 1. Játék

A játék a kisgyermek legfejlesztőbb és legfontosabb tevékenységi formája, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játékon keresztül fejlődik tájékozódó képességük, kreativitásukat fejlesztő, erősítő tevékenységük. A játék a tanulás elsődleges lehetőségének tekinthető.

A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti megfelelő játékkapcsolatok kialakítását. Az óvodában az óvodapedagógus állandó jelenléte biztosítja az indirekt irányítás lehetőségét.

A játékhoz megfelelő helyre, játékszerekre, a gyermeki fantáziát megmozgató anyagokra van szükség.

A játék lehet a gyermekek szabad játéka és lehet az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység. Eltérés a pedagógus szerepében található.

### Szabad játék

Ebben az esetben az óvodapedagógus biztosítja a gyermekek számára az önállóságot, szabadságot a

- játéktevékenység kiválasztásában
- a játékeszközök megválasztásában
- a társak kiválasztásában
- a gyermeki játékelgondolás megvalósulásában
- a játszóhely megválasztásában és kialakításában

Fontos, hogy a játék folyamatossága érdekében elegendő idő maradjon a játék befejezésére és lehetőség kínálkozzon a későbbi folytatásra.

### A kezdeményezett játék

Ebben az esetben a pedagógus szándékosan teremt olyan helyzetet, amelyben a gyermekek egyéni érdeklődési körének, egyéni fejlettségének ismeretében ajánl fel játéktevékenységet. Ez akkor hatásos, ha a gyermek érdekében történik, mert elősegítik fejlődését, kielégítik igényét.

Ebben az esetben is

- a gyermeknek módja van megválasztania játéktevékenységet és jogában áll nem élni a felkínált lehetőséggel
- biztosítani kell a gyermek számára az önállóságot, és az önmegvalósítást
- célja a gyermek képességeinek, kompetenciájának fejlesztése, figyelembe véve aktuális állapotát
- 

Az óvodában biztosítani kell a szabad játék túlsúlyának érvényesülését, aminek az óvoda napirendjében látszania kell.

### Célok

- A gyermek saját elképzeléseinek, vágyainak, kreatív ötleteinek kibontakoztatása az önkéntes, örömmel végzett játéktevékenységekben.

- Játéktevékenységeken keresztül a külvilág alapos megismerése.
- A játék formáinak és tartalmának gazdagítása.
- A játék rendje megszokássá váljon.
- Egészséges versenyszellem kialakítása.

### Különböző játékfajták és feladatok

#### *Gyakorlójáték*

- Ismétlés, cselekvés közben anyagok, eszközök megismerése.
- Szöveg-, dallam-, mozgásismétlő játékok, ritmusjátékok megismerése, követése.
- A gyakorlójátékok lehetőségeinek felhasználása részképességekben lemaradást mutató gyermekeknél.

#### *Szimbolikus-szerepjátékok*

- Egyszerű szabálykövetések megtanulása.
- Jellegzetes cselekvések, műveletek utánzása.
- Játékszabályok elfogadása, betartása.
- A környezet jelenségeinek, eseményeinek beépítése az önálló vagy a csoportos munkába.

#### *Konstruáló játék:*

- Játékok összerakása, összeszerelése egyéni elképzelések alapján.
- Összerakosgatások, szerelések egyszerű, az élethelyzetnek megfelelő tárgyak elkészítésével (a valóság és a képzelet követésével).
- Játszanak olyan egyszerű, szabályokhoz kötött ügyességi és egyéb játékokat, melynek szabályai könnyen betarthatóak
- Maguk is hozzanak létre a játékhoz kapcsolódó szabályokat.

### A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek bekapcsolódnak a különböző játéktevékenységekbe.
- Élvezik a játékot, alkalmazkodnak a normákhoz.
- Aktívan vesznek részt az erőfeszítést, ügyességet igénylő játékokban.
- Képesek a szabályok megtanulására, alkalmazására.
- Kezdeményező magatartásúak.
- Képesek élményeik eljátszására.
- Elfogadják társaik javaslatait, ötleteit.
- Képesek a csoportban való játékra.
- Élvezik az alkotás örömét, amit az alkotásra való képesség szerez nekik.

### A fejlesztési cél eléréséhez szükséges feltételek:

- Nyugodt légkör
- Sokféle játéklehetőséget biztosító csoportszoba, játszóudvar.
- Elegendő játékidő.
- Sokféle játékeszköz.



## V.2. Vers, mese, dramatikus játék

### Célok

- A verselés, mesélés élmény által megismertetni a magyar nyelv szépségét, kifejező erejét.
- Hallási és beszédhallási figyelem fejlesztése.
- A beszéd eszközként való használatának fejlesztése, szókincsfejlesztés.
- A beszédmegértés képességének fejlesztése.
- Igény kialakítása az irodalmi élményekre, irodalmi fogékonyság megalapozása.
- A beszédkedv felkeltése, megőrzése.
- A beszédszervek megfelelő mozgásának fejlesztése.
- Analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése a beszéden keresztül.
- A könyv, az irodalom iránti vonzódás kibontakoztatása, a könyvvel való helyes bánásmód.
- A magyar gyermekköltészet, népi hagyományok gazdag lehetőségeinek kihasználása a mindennapos verselésre, mondókázásra, mesélésre.

### Feladatok

- A megfelelő légkör megteremtése az irodalmi mű befogadására.
- A népi és a klasszikus irodalmi alkotások egyaránt szerepeljenek az óvodai életben.
- Az óvodapedagógus irodalmi ismeretanyaga gazdag legyen.
- Az óvodapedagógus előadásában érvényesüljenek a beszéd zenei elemei.
- Többször ismételjük meg a kedvenc meséket.
- Éreztessük a gyermekekkel, hogy a mesemondás lényeges esemény.
- Tevékenységeinket hassa át a mindennapos mondókázás, verselés, mely illeszkedjen a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához, az évszakokhoz, stb.
- Lehetőséget kell adni a gyermekek elbeszéléseinek, mesemondásainak türelmes végighallgatására.
- Fontos, hogy a jól kiválasztott verseket gyakran ismételtessék a gyermekek, így elsajátíthatóak azokat.
- A gyermekek érdeklődésének felkeltése érdekében minél több, fejlettségüknek megfelelő könyvet biztosítsunk számukra a könyvespolcon.
- Délutáni pihenés előtt mesét, folytatásos mesét olvassunk számukra, mely életkoruknak megfelel.
- A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermekek érzelmi biztonságának erősítésének lehetőségét használjuk ki.
- Az irodalmi művek kiválasztásánál ügyeljünk arra, hogy a téma legyen gyermek közelebi, vidám, humoros, ritmusos, költői képeket tartalmazó, szóljon a természetéről, az állatokról, csodás lényekről, gyermekekről, kövesse az évszakok változásait.
- Az óvodapedagógus kezdeményezze, hogy a szülők otthon is minél többet verseljenek, meséljenek gyermekeiknek.
- Az óvodapedagógus feladata, hogy lehetőséget nyújtson a gyermekek részére báb előadások megtekintésére a helyi Művelődési Ház vagy az óvoda által szervezett előadások alkalmával.

### Tevékenységi lehetőségek

- Beszélgetések a napi tevékenységek folyamán.
- Páros játékok játszása (lovagoltatók, ujjkiszámolók, arcsimogatók, stb.)

- Mesekönyvek nézegetése.
- Irodalmi művek meghallgatása: versek, verses mesék, mondókák.
- Bábozás, mesélés, dramatizálás.
- Népi mondókák, hallott versek gyakorlása, mondogatása.
- Színházi élmények nyújtása: bábelőadások, gyermekelőadások.
- Ismert mesék videó filmekben való megtekintése (ritkán!).

#### A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- Szívesen ismételtetnek verseket, rigmusokat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak egymásnak.
- Megjegyznek 10 – 12 mondókát, 6 – 8 verset, 15 – 20 mesét.
- A folyamatos mesék, verses mesék meseszálait össze tudják kötni.
- Tudnak történeteket folytatni, illetve kitalálni.
- A gyermek saját vers- és mesealkotása az önkifejezés egyik módjává válik.
- Igényükké válik a könyvek nézegetése, mesék, versek hallgatása.
- Mások beszédére, előadásaira, a színházi előadásokra érdeklődéssel figyelne.
- Vigyáznak a könyvekre.

#### A fejlesztési cél eléréséhez szükséges feltételek

- Megfelelő eszközök biztosítása (bábok, jelmezek, figurák, könyvek, stb.)
- Mese és verses könyvek az óvadás kornak megfelelő tartalommal álljanak rendelkezésre.
- Elegendő idő és lehetőség a tevékenységhez.

#### Kapcsolata más nevelési területekkel

- Legszorosabban az anyanyelvi neveléssel fonóik össze, mivel az irodalom az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segít a világ megismerésében.
- Kapcsolódik a zenei neveléshez, mert a zenei élmény serkenti a gyermek képi és irodalmi alkotások iránti esztétikai kíváncsiságát, alkotó kedvét.
- A mozgásos játékokkal is összefonódik, mert a népi játékok játszása alkalmával megismerik a néphagyományokat.

### V. 3. Ének, énekes játékok, zenehallgatás

#### Célok

- A gyermekek zenei élményekhez juttatása, az óvodapedagógus éneke, vokális és hangszeres zene segítségével, közös éneklésen és a zenei érdeklődés felkeltésén keresztül.
- Zenei képességek, készségek kialakítása, fejlesztése.
- Ritmusérzék, zenei hallás, zenei emlékezet, egyszerű tánclépések kialakítása, fejlesztése.
- Önálló, tiszta éneklésre szoktatása a gyermekeknek.
- Ünnepekhez kapcsolódó szokások, dalok, zenék megismertetése, hagyományok ápolására való törekvés.
- Közösségi élmények nyújtása, énekes játékokon, közös zenéléseken keresztül.
- Zenei nevelésen keresztül elősegíteni az esztétikai érzék, a közösségi érzés csíráinak fejlődését.
- A gyerekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

„ Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös éneklés, zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.” (Alapprogram)

#### Feladatok

- Az óvodapedagógus biztosítsa a zenei élmények befogadásához szükséges nyugodt, oldott légkört.
- A fokozatosság betartása legyen fontos szempont a zenei anyag feldolgozásában a zenei képességek fejlesztésében.
- Legyen mód arra, hogy a gyermekek az egész nap folyamán zenei élményhez jussanak.
- A zenei nevelés a gyermekek érzelmére, értelmére hasson.
- Az óvodapedagógus tudatosan készüljön a zenei élmény átadására.
- Lehetőség nyíljon a népzene, az egyszerű népi tánclépések elsajátítására.
- Feladat legyen a mozgások esztétikus megformálása.
- Az ünnepek, ünnepélyek zenei anyagát a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tervezzék az óvodapedagógusok.

#### Tevékenységi lehetőségek

- Mondókázás, kiszámolók mondogatása.
- Dúdolgatás, babák altatása.
- Körjátékok játszása.
- Ismerkedés a környezet hangjaival.
- Egymás hangjának felismerése.
- Halk - hangos beszéd, éneklés gyakorlása.
- Lassú – gyors beszéd, járás gyakorlása.
- Játékos mozdulatok végzése, tapsolás.
- Magasabb – mélyebb gyakorlása beszédben, énekben, hangszeres játékban.

- Visszhangjáték gyakorlása.
- Népi gyermekdalok megismerése.
- Egyenletes járás, tapsolás gyakorlása.
- Zenehallgatás (gépi zene és az óvodapedagógus hangszeres játéka).
- Ismerkedés a ritmus- és dallamhangszerekkel, megszólaltatásuk, használatuk.
- Ismerkedés az egyszerű tánclépésekkel, gyakorlásuk.
- Zenés gyermekműsorok szervezése.

#### A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- Élvezettel játszanak énekes játékot.
- Gátlások nélkül egyedül is képesek az éneklésre.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Érzik az egyenletes lüktetést, a dalok ritmusát.
- Élvezettel hallgatnak zenét.
- Egyöntetűen, középerős hangon, artikulált, szép szövegkiejtéssel tudnak énekelni, minél tisztábban.
- Megkülönböztetik és felismerik egymás hangját, többféle zörejt, a természet és a közlekedés hangjait, a megismert hangszerek hangját.
- Bátran és kedvvel használják a ritmushangszereket.
- Egyszerű és természetes mozdulatformákat alkotnak, képesek a változatos térformákkal, szép testtartással, tekintettel táncos mozgásokat végezni.

#### Kapcsolata más nevelési területekkel

- Szoros a kapcsolata az anyanyelvi neveléssel, mert éneklés közben is a szép, tiszta beszédet közvetítjük.
- Az éneklés legtöbbször játékhelyzetben történik, így kapcsolódik a játékhoz.
- Kapcsolatban áll a közösségi neveléssel, mert az énekes játékok az érzelmekre hatnak, így formálódik közösségi magatartásuk.
- A külső világ tevékeny megismeréséhez is kapcsolódik, mert a gyermek a természet jelenségeire való rácsodálkozást gyakran énekekkel kíséri.
- Megismerkedik a népének zenei hagyományaival, kultúrájával.

## V. 4. Rajzolás, mintázás, kézimunka

### Célok

- A rajzolás, festés, mintázás, képalakítás, az ábrázolás különböző fajtái és a műalkotásokkal, népművészeti alkotásokkal való ismerkedés a gyermeki személyiség fejlesztésének fontos lehetőségévé váljon.
- A gyermekek ízlésének, alkotó és befogadóképességének, fantáziájának, kreatív gondolkodásmódjának kibontakoztatása.
- Az esztétikumra való érzékenység kifejlesztése.
- Az egységes művészet és valóság szemlélet kialakítása.
- Vizuális tapasztalatok nyújtása az életkornak megfelelően.
- A vizuális jelrendszer megismertetése (pont, vonal, folt, színek, formák).
- A képi-, plasztikai-, konstruáló kifejezőképességek kibontakoztatása.
- Szín- és formavilág gazdagítása.
- Kézmozgások finomítása.
- Egyszerű munkafogások és eszközhasználat képességének fejlesztése (különböző anyagok és technikák megismertetése).
- Sokféle lehetőség megmutatása a képi és térbeli megjelenítésre.
- Az íráshoz szükséges mozgáskoordináció alakítása.

### Feladatok

- Az óvodapedagógus biztosítsa az alkotó-, alakító tevékenységhez szükséges feltételeket.
- Megismertetni a gyermekeket a különböző eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a különböző technikai lehetőségekkel.
- A tevékenységek differenciált szervezeti formáinak biztosítása.
- Az óvodai esztétikus környezet megteremtése.
- A gyermekek számára a nap minden részében biztosítottak legyenek az élményre épülő kifejezéshez szükséges eszközök.
- A gyermeket jutassa el az óvodapedagógus a saját szintjükön történő alkotás örömehez.
- Tartsa tiszteletben az óvodapedagógus a gyermeki produktumot.
- Lehetőség legyen az új ábrázolási technikák megismerésére, kipróbálására.
- Tanácsok adása az óvodapedagógus részéről a szülők számára az otthoni ábrázoló tevékenységek megszervezésére.

### Tevékenységi lehetőségek

- Változatos eszközökkel történő ábrázolás gyakorlása.
- Plasztikus ábrázolás változatos eszközeinek használata (agyag, homok, termékek, dobozok, stb.)
- A kézimunka eszközeinek ismerete, használata.
- Egyszerű ajándék és játéktárgyak készítése.
- Kézzel és ecsettel való festés.
- Új technikák kipróbálása (kötés, fonás, szövés, gyöngyfőzés, stb.)
- Egymás munkájának nézegetése, véleményezése.
- Ábrázolási eszközök tisztántartása.

### A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- Egyéni módon jelenítik meg az élményeiket és elképzeléseiket a képalakításban.
- Alkotásaikra jellemző a részletező formagazdagság, színek egyéni alkalmazása.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.

- Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélni tudnak az alkotásról.
- Örülnek az egyéni és a közös kompozícióknak.
- Plasztikai munkáik egyéniék, részletezőek.
- Önállóan és csoportosan is készítenek játékokat, ajándékokat, kellékeket.
- Jártasak az eszközök megfelelő használatában.
- Megbecsülik egymás alkotásait.

#### Kapcsolata más nevelési területekkel

- Az esztétikum az egész óvodai életet áthatja, ezért kapcsolatban van az összes nevelési területtel.
- Elsősorban a játékkal, mert hasonló tartalmúak.
- A környezet megismertetésével, mert mindkét területen a gyermek rácsodálkozik a szépségre, megfigyeli a színeket, formákat.
- Az anyanyelvi neveléssel, a mesével, verssel, mert a gyermekek képesek a hallott meséket, verseket megjeleníteni a szavak mögötti képzettartalmat megformálni.
- A testi neveléssel, mozgással, mert mindkét tevékenység fejleszti a finommozgásokat is.
- A különböző ábrázoló tevékenységek közben a gyermekek megjelenítik személyiségüket, melyben érzelmeik, vágyaik, szorongásaik, fantázia- és élményviláguk mutatkozik meg.

## V. 5. Mozgás és mozgásos játékok

„A torna, mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás), és testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés. Hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához.” (Alapprogram)

A gyermeknek joga van ahhoz, hogy mozgásigényének megfelelően annyit mozoghasson, amennyire szüksége van. Mozgásigénye minden gyermeknek eltérő. Nem korlátozható bizonyos napirendi időpontokra a kielégítésük, hanem az igény jelentkezéséhez igazítandó. Erre lehetőség nyílt a napirend minden időszakában, a folyamatos napirend biztosítása esetén.

### Célok

- A mozgás megszerettetése, a tudatos mozgásigény kialakítása.
- A szervezet sokoldalú fejlesztése.
- Fizikai képességek fejlesztése:
  - kondicionáló képességek (erő, gyorsaság, állóképesség)
  - koordináló képességek (ügyesség, egyensúlyérzék fejlesztése, hajlékonyság fokozása)
- A rendszeres mozgás által a légző, keringési szervek teljesítőképességének növelése, a csont és izomrendszer teherbíró képességének fokozása.
- Az egészséges életmód kialakítására nevelés.
- Egészséges versenyszellem alakítása.
- Pozitív személyiségtulajdonságok erősítése.
- A térbeli- és időbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
- Az alkalmazkodóképesség fejlesztése.
- A szem-, kéz-, láb kondíciójának fejlesztése.
- A nagymozgások, a rugalmasság, az egyensúly párhuzamos fejlesztése.
- A testrészek megismerése, testséma ismerete.
- A mozgásműveltség fejlesztése.

### Feladatok

- Megfelelő idő, hely, eszköz, tiszta környezet biztosítása a gyermek mozgásigényének kielégítésére.
- Az óvodai csoport napirendjében állandó helye legyen a mozgásnak, edzésnek (mindennapos testnevelés, foglalkozások, játékos mozgástevékenységek, stb.).
- A mozgásos feladatok összeállításánál a gyermekek mozgástapasztalataira, játékos kedvére építsünk.
- Lehetősége legyen a gyermeknek arra, hogy az egyes gyakorlatokat saját képességeinek szintén hajtsa végre.
- Tartási rendellenességgel küzdő gyermekek kiszűrése, szakember segítségének kérése.
- Különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének differenciált kielégítése érdekében.

### Tevékenységi lehetőségek

- Játékok:
  - szerep-, utánozó-, futójátékok
  - szabályjátékok

- küzdőjátékok (húzás, tolás, emelés)
- Rendszeres gyakorlatok:
  - egyenes testtartás, vonal-, és köralakítás, fordulatok meghatározott irányokban
- Gimnasztikai és szabadgyakorlatok:
  - kartartások, nyakizom gyakorlatok
  - kar-, láb- és törzsmozgások
  - testhelyzetek
  - ritmikus mozgások a mozgáskoordináció érdekében.
- Koncentrációs mozgásgyakorlatok:
  - kéziszem gyakorlatok (bot, babzsák, szalag, karika, labda)
- Járások, futások:
  - természetes járás irányváltatásokkal
  - speciális járások, állatjárások utánzása
  - ritmusra járások
  - futás egyenes vonalban és irányváltatásokkal
  - lassítás – gyorsítás
  - akadályok leküzdése
  - versenyfutás
- Szökdelések, ugrások:
  - helyben és haladva (páros lábon, váltott lábbal)
  - akadályokon át (le – fel, át)
- Dobások, labdagyakorlatok:
  - labdafogások
  - labdagurítások, labdavezetések
  - labda fel- és eldobások (alsó és felső)
  - labdahajítások
  - dobásgyakorlatok más eszközökkel (pl. babzsák)
- Támasz-, függés-, és egyensúly gyakorlatok:
  - talajon (csúszás, mászás, kúszás, egyensúlyozás)
  - padon, számon, bordásfalon – vízszintes és függőleges irányban
  - gurulások
  - egyensúlygyakorlatok emelt szereken (pl. padon)
- Foglalkozások a szabadban:
  - téli játékok (szánkózás, hógolyózás)
  - atlétikai vonatkozású gyakorlatok
  - Speciális tartásjavító és lábboltozat erősítő prevenció jellegű torna (speciális képesítéssel rendelkező óvodapedagógus irányításával).

#### A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- Kialakul a harmonikus és összerendezett mozgás.
- Kialakul a játékok közben az egészséges versenyszellem.
- Szívesen kezdeményeznek futó-, fogó-, és labdajátékokat.
- Nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyérzékelésük összerendezett.
- Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Képesek sorozatugrásokat, összetett gyakorlatokat végezni.
- Gyakorlottak a páros és az egy lábon való szökdelésekben.
- Állóképességük, teherbírásuk fejlett, bírják a hosszantartó, lassú és közepes iramú futást.
- Képesek egykezes alsó és felső dobással dobni.



- A természetes támaszgyakorlatokat (kúszás, csúszás, mászás) ismerik és végzik.
- Szívesen és helyesen végzik a prevenciós gyakorlatokat.

#### Kapcsolata más nevelési területekkel

- Legszorosabb kapcsolatban a játékkal van, mivel játékos tevékenységek közben ismerik meg és gyakorolják a mozgás alapvető elemeit.
- Szoros kapcsolatban van az énekkel, zenével, táncsal, mert a mozgáskultúra fejlesztése mellett segíti a térben és időben való tájékozódást.
- Kapcsolata az anyanyelvi neveléssel: speciális szavakat, kifejezéseket ismernek meg és alkalmaznak.

Mozgásra neveléssel elősegítjük a gyermekek biológiai fejlődését, tájékozódásának, alkalmazkodóképességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztését úgy, hogy megmaradjon a gyermek szabad mozgáskedve.

## V. 6. A külső világ tevékeny megismerése

- környezet megismerése
- matematikai látás és gondolkodásmód

### V. 6. 1. Környezet megismerése

„A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.” (Alaprogram)

#### Célok

- A természetet szerető, az élő- és élettelen környezet iránt érdeklődő gyermek nevelése.
- A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakuljon ki a gyermekben a természet, az emberi alkotások felé, tanulja meg azok védelmét, az értékek megőrzését.
- A szerzett tapasztalatok, szempontok alapján történő rendszerezésének megtanítása.
- Összefüggések megláttatása.
- Ítéloképesség fejlesztése.
- Ismerjék meg a szülőföld, az itt élő emberek, a hazai táj, a helyi népszokások és tárgyi kultúra értékeit, ezek szeretetét.
- A felfedezés örömeinek érzékeltetése.
- A gyermek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.
- Az alábbi irányelvek figyelembe vétele az óvodai nevelés során:
  - a környezet az emberiség közös öröksége,
  - a környezet minőségének megőrzése mindannyiunk kötelessége, minden ember képes hozzájárulni a környezet védelméhez.
- Környezetvédelmi ismeretek, környezettudatosság közvetítése a gyermekek felé.

#### Feladatok

- A környező világ tevékeny megismerésének óvodapedagógusi feladatai épüljenek a gyermekek otthoni és óvodán kívüli tapasztalataira, ismereteire.
- Lehetőség nyíljon minél több érzékszervvel való tapasztalásra, élmények több szempontú felidézésére.
- Az egyes gyermekek érdeklődésüknek megfelelően tevékenykedhessenek.
- A gyermekek számára biztosított legyen a tér, az idő, az eszköz a spontán és szervezett, az alkalmi és folyamatos megfigyelések, egyszerű kísérletek, gyűjtések elvégzésére.
- Az óvodapedagógus kísérje az ismeretnyújtást magyarázattal, így mélyítve el a gyermek ismereteit.
- A gyermekek elmondhassák élményeiket, tapasztalataikat.
- Érezzék a gyermekek, hogy a természeti környezet nélkül nem létezhetne az ember.
- A gyermekeket a környezet rendjének, tisztaságának megtartására, az élő környezet megóvására neveljük.
- A pedagógus segítse a szülőket abban, hogy felismerjék a gyermekek környezet iránti érdeklődésének fontosságát.
- Segítsük a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeik kialakulását a kortársaikkal való kapcsolataikban, és a környezet alakításában.

- Az óvodapedagógus a témák megválasztásánál vegye figyelembe az óvoda területi elhelyezkedését.
- Környezettudatos nevelés, amely a természeti, az épített, a társas társadalmi környezet fenntarthatósága érdekében szükséges ismeretek, magatartásminták, értékek és életviteli szokások megtanítását jelenti.

### Tevékenységi lehetőségek

#### Belső környezet:

- Növények gondozása, ültetése.
- A csoportszoba évszaknak megfelelő virágcsokorral, növényvel való díszítése.
- Az egész óvoda dekorációja az adott évszakhoz alkalmazkodik, azt tükrözi.
- Csoportszobában élősarok, terménypolc kialakítása, ezeken: séták alkalmával gyűjtött termések, ágak, levelek, stb., rendszerezett tárolása, közösen szedett „kincsek”, gyűjtött képek albumba ragasztása, tárlat készítése, állat (hal) és növénygondozás.
- Természetről, élővilágról szóló újságok, könyvek nézegetése, ismeretek bővítése.
- Komposztálás fontosságának és menetének megismertetése a gyermekekkel.
- Szelektív papírgyűjtés az óvodai csoportokban.

#### Külső, természeti környezet:

- Az élettelen természet változásai: időjárás, évszakok.
- Természetvédelmi teendők évszakok szerint és azoktól függetlenül.
- Az élő természet elemei: növények, állatok, emberek tulajdonságai, életmódjuk, környezetük.
- Az emberi test részei, külső tulajdonságai, érzékszervek.

#### Emberi környezet:

- A család, a család élete, a családtagok.
- A gyermek személyes adatai: név, lakcím, születési hely, idő.
- Foglalkozások a családban és a környezetben.
- Életmódok.
- Testápolás.
- Séták, kirándulások alkalmával a természetvédelemmel kapcsolatos tennivalók megbeszélése a gyermekekkel. (Miért nem szemetelünk, miért nem törjük le a faágat stb.)

#### Az óvoda és környezete:

- Az óvoda épülete, közintézmények a környéken.
- A felnőttek munkája, a gyermekek tevékenysége az óvodában.

#### Közlekedés a közvetlen környezetben és a városban:

- A közlekedési eszközök.
- A közlekedési foglalkozások.
- A közlekedési (főképpen a gyalogos) szabályok.

#### Az óvoda helyzetéből adódó lehetőségek

- Kirándulás a János – hegyre.
- Utazás Gyermekvasúttal.
- Látogatás a Budakeszi Vadasparkba, az ott élő állatok megtekintése.
- Utazás Fogaskerekű vasúttal.

- Látogatás a Fővárosi Állat- és Növénykertbe.
- Séták a budakeszi erdőkben.
- A Budakeszin látható több száz éves mamutfenyők megtekintése.
- Látogatás a Planetáriumba.
- A gyermekek korának és érdeklődésének megfelelő kiállítások megtekintése a budapesti múzeumokban (Néprajzi, Természettudományi, stb.)

#### A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek tudják lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét.
- Tudják születési helyüket és idejüket.
- Különbséget tudnak tenni évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségükben.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, néhány madarat és bogarat.
- Ismerik környezetük növény- és állatvilágát, és részt vesznek azok ápolásában.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- Tevékenyen részt vesznek a környezetük védelmében és megóvásában.
- Vigyáznak a tisztaságra a teremben, az udvaron, a kertben egyaránt.
- Tisztában vannak az óvodai dolgozók munkájával, egymás és a felnőttek munkáját megbecsülik.
- Ismerik a napszakokat és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységeket.
- Felsorolják testrészeit, tudják funkciójukat, hogyan kell ápolni, védeni.
- Ismerik a környezetükben lévő intézményeket, üzleteket, tudják kik dolgoznak ott.
- Tudják, milyen érdekes látnivalók vannak a környéken, gyakorolják az érdeklődő befogadást a különböző színházi, múzeumi, kiránduló tevékenységek közben.
- A gyermekek képessé válnak önálló véleményalkotásra a környezetükkel kapcsolatban.
- A gyermekekben kialakul a környezettudatos megatartás.
- Megismerkednek a koruknak megfelelően a környezetvédelem fontosságával.

#### Kapcsolata más nevelési területekkel

- Legsorosabb kapcsolata a közösségi neveléssel van, mert tartalmában és feladatában konkrét összefüggés mutatkozik a társadalmi környezethez való alkalmazkodás és a szocializációs tanulás területén (közösségi viselkedés gyakorlása a közös programok alkalmával).
- A vizuális neveléssel, mert a környezet megismerése során esztétikai hatások érik a gyermeket, melyeket az ábrázolásaiban megjelenít.
- A játékkal, munkával, mert a gyermek társadalmi környezetéből szerzett ismereteit a játékban felhasználja, tevékenységében alkalmazza.
- Zenei neveléssel: népszokások, élőlényekhez, természethez fűződő ritmikus mondókák, énekek gyakorlása.
- Testneveléshez, mozgással (testrészek megnevezése, funkciója).
- Anyanyelvi neveléssel, hiszen az anyanyelv elsődleges közvetítő az emberi kapcsolatban,

A gyermekeket közvetlen és tágabb környezetük felfedezése és megismerése során olyan pozitív érzelmek birtokába juttatjuk, amelyekkel nyitottá válnak a természeti, emberi, tárgyi világ értékei iránt

## V. 6. 2. Matematikai látás- és gondolkodásmód alapozása

„A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alakú, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.” (Alapprogram)

### Célok

- Matematikai tapasztalatszerzés a környezet mennyiségi viszonyain, formáin, relációin keresztül.
- Matematikai problémamegoldó képesség kialakítása.
- A környezet tevékeny megismerése közben, a gyermek mennyiségi, formai, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletének kialakítása.
- Az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerzése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása.

### Feladatok

- A gyermekek természetes környezetben végzett megfigyelések alkalmával vegyék észre, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatók, szétválogathatók tulajdonságaik, ill. saját szempontok alapján.
- A számfogalom megalapozása érdekében végezzenek a gyerekek mérési, összemérési feladatokat mennyiségekkel, különböző halmazokkal, különböző egységekkel.
- Szerezzenek tapasztalatokat a geometria körében (pl. építéssel, síkbeli alkotásokkal).
- Jussanak el a geometriai formák felismeréséig.
- Matematikai kíváncsiság, érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.

### Tevékenységi lehetőségek

Tárgyak, személyek összehasonlítása:

- Tárgyak válogatása szabadon, vagy adott szempont szerint.
- Tárgyak méreteinek összehasonlítása, összemérése, különbségek megfogalmazása (hosszabb – rövidebb, könnyebb – nehezebb, alacsonyabb – magasabb, több – kevesebb, keskenyebb – szélesebb).
- Sorba rendezések mennyiségi tulajdonságok szerint (tőszámnév, sorszámnév).
- Sorba rendezések egyéb szempontok szerint.
- Halmazok elemeinek megszámlálása.
- Halmazok keletkeztetése (hozzátevés, elvevés, egyenlővé tétel a 10 – 12 – es számkörben).
- Soralkotások, sorváltások balról – jobbra, föntről – lefelé (szemmozgás).
- Állítások megfogalmazása (igaz – hamis eldöntése).
- Történetek alkotása képekről a mennyiségek figyelembevételével.

Geometriai tulajdonságok megfigyelése:

- Építés szabadon.
- Építmények másolása.
- Építés rajz alapján.
- Síkbeli építések síkmértani elemekből, elemek összehasonlítása, válogatása geometriai tulajdonságok alapján.

- Irányok, arányok megfigyelése (bal – jobb, alá – fölé, mellé – közé, előtt – mögött).
- Ferde, görbe, álló, fekvő, eleje – közepe – vége, első – utolsó, felső – középső – alsó fogalmainak gyakoroltatása.
- Rész és egész viszonyának megfigyelése.

#### A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermek megfelelő szöveget tud alkotni a mennyiségi viszonyokat ábrázoló képekről.
- Tudja a meg- és leszámlálást 10 – 12 – es számkörben.
- Megnevezi a térbeli állások helyzetének irányait (jobb, bal, előtt, mögött, alatt, fölött, mellett között)
- Alakzatokat, tárgyakat, élőlényeket adott szempont szerint képes válogatni.
- Az alakzatokat síkban és térben képes lemásolni.
- Képes a mennyiségek összehasonlítására (több, kevesebb, ugyanannyi, stb.)
- A síkbeli alakzatokat tulajdonság szerint képes szétválogatni (kör, négyzet, háromszög).
- A térbeli alakzatok közül ismeri a kockát és a gömböt.
- Képessé válik a megkezdett feladat folytatására.
- Képes a valóságnak megfelelő ítéletalkotásra.
- Gondolatait tevékenységgel és szóval is ki tudja fejezni.

#### Kapcsolata más nevelési területekkel

- Legsorosabb kapcsolat a játékkal, hiszen a matematikai ismeretszerzés a játék közben alakul.
- Az anyanyelvi neveléssel, mivel számos új, matematikai kifejezéssel ismerkedik meg a gyermek.
- A környezet megismerése folyamán, számtalan matematikai tevékenységre van lehetőség.
- Ének – zenével - kiszámoló mondogatása.
- Ábrázolással – színek, formák használata.
- Közösségi neveléssel, közösen végzett matematikai tevékenységek, pl. térmértani alakzatok építése, közös munka öröme.

## V. 7. Munka jellegű tevékenységek

„A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység...”  
(Alapprogram)

A munkajellegű tevékenységek a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

### Célok:

- A változatos munka jellegű tevékenységek során, olyan tulajdonságok, szokások kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek környezethez való viszonyát, alakítják közösségi kapcsolatait.
- Baráti, egymást segítő kapcsolatok támogatása.
- Munkamegosztásra nevelés.
- Munka során a meglévő tapasztalatok erősítése, azok bővítése.
- A munka eredményének megbecsülésére nevelés.
- Örömmel, jókedvvel végzett munka eredményeinek megérezése.
- Jártasságok szerzése eszközök, szerszámok használatában.
- Kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság erősítése a gyermekekben.

### Munka jellegű tevékenységek:

- Alkalomszerű munkák:
  - Megbízások végzése, önkéntesség alapján.
  - Ünnepi készülődések (ajándéktárgyak készítése, terem dekorálása stb.)
  - Udvar és csoportszoba rendezése (kisebb tárgyak helyretétele, szállítása, rendrakás).
  - Információk átadása (épületen belül).
  - Segítségadás a kisebbeknek a felnőttek indíttatására, illetve önállóan.
- Önkiszolgálás:
  - Saját személyükkel kapcsolatos feladatok ellátása (testápolás, étkezés stb.)
- Naposi munkák:
  - Étkezés előtti előkészületek elvégzése (teremrendezés, terítés stb.)
  - Terem- és udvarrendezésben való részvétel.
- Egyéb tevékenységek:
  - Közreműködés a növények gondozásában óvodapedagógusi irányítással, majd önállóan.
  - Gyűjtőmunkák végzése (gyűjtött anyag elhelyezése az élősarakban, illetve az arra kijelölt helyen).

### Az óvodapedagógustól elvárt hozzáállás:

- Tudatos, pedagógiai szervezés.
- Gyermekekkel való aktív és folyamatos együttműködés.
- Konkrét, reális, a gyermek képességeihez mért fejlesztő értékelés.

### A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- Önállóságra törekvés, az önként vállalt feladatok megfelelő teljesítése.
- Megbízások pontos teljesítése.

- Saját képességeinek megismerése.
- Megfelelő eszközhasználat megtanulása, veszélyek megismerése.
- Saját és társai testi épségének megóvására törekvés munka közben.
- Környezetükben lévő növények gondozására való képesség
- Egyéni fejlettségi szintnek megfelelő feladatok végzése.
- Szerszámok tárolási helyének, használati módjának ismerete.
- Munka iránti tisztelet kialakulása.
- Munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek, készségek kialakulása.

A fejlesztési cél eléréséhez szükséges feltételek:

- Sokféle tevékenységi lehetőség biztosítása.
- Nyugodt légkör.
- Testi épség megőrzésének biztosítása.
- Elegendő idő.



## V. 8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

„Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzások, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség, fejlődését, fejlesztését támogatja.” (Alapprogram)

A játékos az óvodapedagógia egyik alapelve, amely azt jelenti, hogy minden tevékenység játékos jellegű, így a munka és a tanulás is.

### Célok:

- Az óvodás gyermek kompetenciáinak (képességeinek) sokoldalú fejlesztése, amely alkalmassá teszi őt az egész életen át tartó tanulásra, ismeretszerzésre.
- Az egyénre szabott képességfejlesztés kerüljön a középpontba, hangsúlyozva a tevékenységek közben megszerzett ismeretek fontosságát.
- A gyermeki magatartás tevékeny legyen.
- Attitűdök erősítése.
- Gondolkodás, tapasztalatszerzés örömeinek átélése.
- A tudás, tanulás iránti vágy felkeltése.
- Képszerű és szemléletes gondolkodás kialakítása.
- Problémahelyzetek megoldására való képesség megszerzése.
- A megismerési képességek fejlesztése.

### A tanulás lehetséges formái:

- Utánzások, minta- és modellkövetéses magatartás viselkedéstanulás alakítása.
- Spontán, játékos tapasztalatszerzés.
- Cselekvéses tanulás.
- Gyermeki érdeklődésre épülő ismeretszerzés.
- A pedagógus által irányított tapasztalatszerzés, felfedezés.
- Gyakorlati problémamegoldás.

### Az óvodapedagógus feladatai a tanulással kapcsolatban:

- Az értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának kielégítése.
- Olyan lehetőségek kínálása a gyermekek részére, amelyben megismerhetik a felfedezés, kutatás örömeit.
- A gyermek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása.
- A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- Olyan tapasztalatokhoz juttatása a gyermekeknek, amelyekben saját teljesítőképségeiket megismerhetik.

### A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek önállóan tudnak konkrét jelenségek esetén következtetni, ítéletet alkotni.
- Kialakul feladattudatuk.
- Ismerik saját értékeiket.
- Felfedezik az ok-okozati összefüggéseket.
- Törekednek többféle megoldás keresésére.
- Képesek gondolataikat szavakba önteni, mondatokba foglalni.

- El tudják különíteni egymástól a mese és a valóság elemeit.
- Szándékos figyelmük eléri a 20-25 percet.

„Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását.” (Alapprogram)

## **VI. A fejlődés általános jellemzői az óvodáskor végére**

A gyermek hat-hétéves korára eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges érettségi szintet.

Az óvodásból lassan iskolás lesz.

A sikeres iskolakezdéshez szükséges feltételek megléte: testi, lelki, szociális érettség.

Összerendezett mozgás, erőteljes mozgáskoordináció.

Képes szükségletei kielégítésére, szándékos irányítására.

A gyermek nyitott, érdeklődő, örömmel várja az iskolát.

Érzékelése, észlelése folyamatosan differenciálódik.

A közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés, felidézés, nő a megőrzés időtartama.

Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, növekszik annak tartama.

A képi és fogalmi gondolkodás kezd kialakulni.

Az egészségesen fejlődő gyermek érthetően, folyamatosan beszél, használja a különböző mondatstruktúrákat, tisztán ejti a hangokat és végig tudja hallgatni mások mondanivalóját.

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és a környezetéről.

Ismeri az évszakokat, a környezetében élő állatokat, növényeket, a közlekedési szabályokat, az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Szociálisan érette válik az iskolára. Képes az együttműködésre gyermekkel, felnőttel egyaránt. Feladattudata kialakulóban van, kitartása, munkatempója, önfegyelme fokozatosan növekszik.

A sajátos nevelési igényű gyermekeknél az elvárható fejlettségi szint speciális szakemberek segítségével és rengeteg egyéni foglalkozás mellett közelíthető csak meg.

## VII. Helyi nevelési program megvalósításához szükséges anyagi feltételek

	<b>Tevékenység, eszköz megnevezése:</b>	<b>Szükséges fedezet:</b>
1.	óvodapszichológus alkalmazása (fél állásban)	költségvetésben biztosítva
2.	gyógypedagógus alkalmazása (fél állásban)	költségvetésben biztosítva
3.	Speciális fejlesztő eszközök beszerzésére törekvés, amennyiben erre szükség van.	A speciális fejlesztési igénytől és a szakember véleményétől függ beszerzendő eszközök mennyisége, ezáltal a fedezeti összeg.
4.	A magas gyermeklétszám miatt folyamatosan elhasználódó játékeszközök, edények, bútorok, textíliák, udvari mozgásfejlesztő játékok cseréjére és új eszközök beszerzésére. Megfelelő összeg biztosítása az éves költségvetési keretben.	A mindenkori költségvetési igény figyelembe vétele. (A jelenlegi költségvetési összeg messze nem elegendő a reális igények kielégítésére.)
5.	A hiányzó helyiségek kialakítására törekvés az anyagi lehetőségek figyelembe vételével távolabbi célként.	Az önkormányzat anyagi lehetősége szerint.
6.	A három különálló épület összeépítése, egyben a hiányzó helyiségek kialakításának megvalósítása, mint távolabbi cél.	Pályázati és önkormányzati lehetőségek függvényében.

## Érvényességi nyilatkozat

Az átdolgozott, felülvizsgált helyi nevelési program alkalmazásának kezdő időpontja:

**2016. szeptember 01.**

A helyi nevelési program érvényességi ideje:

**A nevelőtestület döntése alapján: visszavonásig**

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai:

Hálózatbővítés, leépítés.

Szervezeti átalakítás.

A nevelőtestület 2/3-os többséggel más program bevezetéséről dönt.

Más érdekegyeztető fórum módosítást javasol.

Törvényi kötelezettség.

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

Írásbeli előterjesztés az óvoda vezetője részére.

Részletes, szóbeli előterjesztés a nevelőtestületnek.

## Legitimációs záradék

Véleményezte:

Dátum: .....

Aláírás: .....

Elfogadta: **Budakeszi Szivárvány Óvoda Nevelőtestülete**

Szavazati arány: .....

Dátum: .....

Aláírások: .....

Véleményt nyilvánított: **A Budakeszi Szivárvány Óvoda Szülői közössége**

Dátum: .....

Aláírás: .....

**A felülvizsgált és átdolgozott helyi nevelési programról tájékoztatást kaptak a Budakeszi Szivárvány Óvodába járó gyermekek szülei:**

Módja: Szülői értekezlet

Dátum: .....

Jóváhagyta: **Budakeszi Város Önkormányzatának Képviselő-testülete**

Dátum: .....

Határozat száma: .....

Aláírás: .....

Felhasznált irodalom:

1. Az óvodáskor fejlesztő játéka (OKKER Kiadó)
2. Balázsne Szócs Judit: Miből lesz a cserebogár?
3. Dr. Buchera Nándorné, Faust Dezsőné, Zadravec Teréz: Néphagyományörzés az óvodában Hani Alapítvány kiadása 1991.)
4. Dr. Benedek István: Óvodavezetés másképpen (OKKER Kiadó, Bp. 1997.)
5. Forrai Katalin: Ének az óvodában (Zenemű kiadó)
6. Dr. Gósy Mária: Beszéd és beszédviselkedés az óvodában (Regiszter Kiadó 1993.)
7. Hernádi Sándor: Beszédművelés (Nemzeti Tankönyvkiadó)
8. Kovács Lajosné: Vigyázok rád! (GÁBRŐEL 2000. Bt.)
9. Majorossy Judit: Együtt az első osztályba (TRÓVÓUM Kiadó)
10. Perlai Rezsőné: A matematikai nevelés módszertana (Nemzeti Tankönyvkiadó 1997.)
11. Villányi Györgyné: Játék a matematika? (Tárogató Kiadó 1995.)
12. Stocker Károlyné: Játékpszichológia (Eötvös József Kiadó 1995.)
13. Psenákné Gregor Klára: Kötetlenül, komplexen, naponta mesével (Nemzeti Tankönyvkiadó 1995.)
14. Presserné Vér Katalin: Játékos suliváró (Dinasztia Kiadó 2003. )
15. Szájról szájra, kézről kézre I. és II. kötet (szerkesztő: Papp Kornélia) (GEOBOOK HUNGARY Kiadó 2006.)
16. Az óvodai nevelés országos alapprogramja /137/1996. (VIII.28. / Korm. rendelet)
17. Az Alapprogramot módosító Kormányrendelet / 255/2009. ( XI.20. )
18. A gyermek mindenképp felett álló érdeke / Fogalomtár: Országos Szakmai Összejövétel  
2010. március /  
Összeállította: Körmöci Katalin